

Узагальнений бюлетень про якісний стан масивів поверхневих вод за III квартал 2019 року

Басейновим управлінням водних ресурсів річки Прип'ять забезпечено виконання державного моніторингу якісного стану масивів поверхневих вод, забір води з яких здійснюється для задоволення питних і господарсько-побутових потреб населення на 7 пунктах спостережень та 1 транскордонній ділянці водотоку.

Якість води визначалась за 21 показником, 13 із них - основні хімічні та фізико-хімічні показники визначені постановою Кабінету Міністрів України від 19.09.2018 № 758 та 8 показників, що можуть вплинути на якість питної води.

Загалом за 9 місяців 2019 року забезпечено виконання планових показників у повному обсязі, з яких:

1. За програмою державного моніторингу на масивах поверхневих вод:

- для визначення якості води за хімічними і фізико-хімічними показниками відібрано 66 проб і виконано 1435 аналізів;
- для визначення якості води за радіологічними показниками відібрано 19 проб.

2. Додаткові дослідження у надзвичайних ситуаціях:

- відібрано проб води та проведені гідрохімічні дослідження - 6 проб і виконано – 130 аналізів.

За результатами досліджень порівняно з аналогічним періодом минулого року по усіх контрольованих створах фіксується ріст заліза загального, а в річках Тетерів, Возня і Гнилоп'ять вмісту марганцю.

У порівняльних значеннях за 9 місяців останніх п'яти років (2014-2018 роки) – по усіх контрольованих створах, крім річок Ірша та Возня визначається незначний ріст заліза загального, решта показників суттєвих змін не зазнає.

Основні фактори, які вплинули на якісний стан поверхневих вод у III кварталі 2019 року, це утримання високої температури повітря і води, незначна кількість опадів, зниження водності річок, тривале накопичення донних відкладень у питних водосховищах та «цвітіння» води. Разом з тим слід відмітити, що інтенсивність «цвітіння» води цього року була нижчою ніж у попередні роки.

Вміст розчиненого у воді кисню у створах суббасейну Прип'яті знаходився на рівні 7,70- 8,72 мгО₂/дм³ при нормі не нижче 4,0 мгО₂/дм³.

Характеристика якісного стану масивів поверхневих вод суббасейну Прип'яті порівняно з III кварталом 2018 року:

1.Новоград-Волинське водосховище на р.Случ, питний водозабір м.Новоград-Волинський. Фіксується зниження вмісту нітрогену амонійного з 0,47 до 0,28 мг/дм³ та збільшення вмісту заліза загального з 0,30 до 0,451 мг/дм³. Решта показників на рівні минулорічних значень.

2. р. Уж, питний водозабір м. Коростень. Якісний стан характеризується як стабільний, фіксується зниження органічного забруднення ХСК з 27,22 до 24,74 мгО/дм³, БСК₅ з 2,80 до 2,45 мгО₂/дм³ та марганцю з 0,12 до 0,08 мг/дм³.

3. р. Уборть, 122 км,с. Рудня Хочинська, кордон з Білоруссю. Якісний стан погіршився. Фіксується ріст органічного забруднення ХСК з 36,94 до 52,49 мгО/дм³, кольоровість води зросла з 179 до 260 градусів, як наслідок підвищився вміст заліза з 1,01 до 3,312 мг/дм³, нітрогену амонійного з 0,14 до 0,56 мг/дм³. Разом з тим вміст марганцю знизився з 0,20 до 0,09 мг/дм³.

Вміст розчиненого у воді кисню в створах суббасейну середнього Дніпра знаходився на рівні 7,57- 11,09 мгО₂/дм³.

Характеристика якісного стану водних об'єктів у суббасейні середнього Дніпра в межах Житомирської області порівняно з III кварталом 2018 року:

1. Водосховище «Відсічне» на р.Тетерів, питний водозабір м.Житомира. Спостерігається тенденція до збільшення органічного забруднення ХСК з 35,0 до 42,80 мгО/дм³, заліза загального 0,27 до 0,558 мг/дм³ і марганцю з 0,064 до 0,11 мг/дм³ та зменшення нітрогену нітратного, фосфору ортофосфатів, хлоридів і сульфатів.

2. Іршанське водосховище на р.Ірша, питний водозабір смт.Нова Борова. Якісний стан питного водозабору характеризується як стабільний, визначається лише ріст вмісту заліза загального з 0,280 до 0,410 мг/дм³, зниження органічного забруднення води ХСК з 42,4 до 31,37 мгО/дм³ і БСК₅ з 3,49 до 2,80 мгО₂/дм³.

3. Малинське водосховище на р.Ірша, питний водозабір м. Малина. Якісний стан водосховища суттєво не змінився, фіксується лише ріст вмісту сульфатів з 27,7 до 60,7 мг/дм³, хлоридів з 20,0 до 27,0 мг/дм³, заліза загального з 0,29 до 0,428 мг/дм³ та зниження вмісту марганцю з 0,164 до 0,076 мг/дм³.

4. Вознянське водосховище на р.Возня, питний водозабір м. Малина. Відмічається зниження органічного забруднення води за показниками ХСК з 35,6 до 25,46 мгО/дм³ і БСК₅ з 3,49 до 2,75 мгО₂/дм³ та нітрогену амонійного з 0,31 до 0,23 мг/дм³. При цьому вміст марганцю зріс з 0,120 до 0,244 мг/дм³, а заліза загального з 0,480 до 0,592 мг/дм³.

5. Бердичівське водосховище на р. Гнилоп'ять, питний водозабір м. Бердичева. Якісний стан питного водосховища погіршився за вмістом заліза загального з 0,280 до 0,431 мг/дм³, марганцю з 0,075 до 0,108 мг/дм³, азоту амонійного з 0,24 до 0,39 мг/дм³. Кольоровість води зросла з 35 до 58 градусів. Показники ХСК та БСК₅ суттєвих змін не зазнають і знаходяться відповідно на рівні 60,7 мгО/дм³ і 4,91 мгО₂/дм³.

Характеристика стану поверхневих вод у надзвичайних ситуаціях:

Протягом III кварталу поточного року з метою оцінки впливу діяльності ТОВ «Понінківська картонно-паперова фабрика-Україна» на екологічний стан річок Хомора та Случ лабораторією моніторингу вод та ґрунтів БУВР Прип'яті 17.07.2019 року було відібрано 4 проби води та виконано 88 вимірювань хімічних та фізико-хімічних показників.

За результатами проведених досліджень фіксувалось порушення кисневого режиму в річці Хомора на межі Хмельницької і Житомирської областей, який при нормі не менше 4,0 мгО₂/дм³ становив 1,6 мгО₂/дм³, по решті створів вміст його знаходиться у межах норми від 7,34-7,78 мгО₂/дм³. Крім того у даному створі фіксувався зловонний запах інтенсивністю 4 бали та визначався ріст органічного забруднення про що свідчили показники ХСК (хімічне споживання кисню) та БСК₅ (біологічне споживання кисню), які відповідно становили 78,18 мгО/дм³ (ГДК-50,0) та 17,1 мгО₂/дм³ (ГДК-3,0). Крім того визначалась тенденція до збільшення вмісту марганцю від створу 500 м нижче скиду ТОВ «Понінківська паперова фабрика» до межі кордону з 0,12 до 1,0 мг/дм³ (ГДК-0,01), заліза загального з 0,49 до 0,872 мг/дм³ (ГДК-0,1), амонію з 0,21 до 0,50 мг/дм³ (ГДК-0,39) та зниження прозорості води з 26 до 14 см при допустимих значеннях не менше 20 см.

Вміст розчиненого у воді кисню в річці Случ знаходиться у межах від 7,2 до 8,88 мгО₂/дм³. Показники які характеризують органічне забруднення становили ХСК-27,98-34,43 мгО/дм³, БСК₅-2,50-3,50 мгО₂/дм³. Визначалось перевищення ГДК у 4,4-

5,7 раза за вмістом заліза загального (0,439-0,568 мгО/дм³) та марганцю в 11-13 раз (0,11-0,13 мг/дм³).

Факти забруднення річки Хомора водокористувачами Хмельницької області неодноразово підтверджені результатами аналізів Державної екологічної інспекції Поліського округу (30.08.2019 та 13.09.2019 року).

Інформація про стан масивів поверхневих вод Житомирської області за III квартал 2018- 2019 років

Назва створу	Дата відбору	Температура, °С	Фактичні величини основних показників якості води						
			Розчинений кисень мгО ₂ /дм ³	Кольоровість, градус	Нітроген амонійний, мг/дм ³	ХСК, мгО/дм ³	БСКмг О ² /дм ³	Залізо заг., мг/дм ³	Марганець, мг/дм ³
СУББАСЕЙН РІЧКИ ПРИП'ЯТЬ:									
р.Случ, 203 км, питний в/з м.Новоград -Волинський	Середнє за III квартал 2018	22	8,00	37	0,47	27,80	3,04	0,30	0,060
	Середнє за III квартал 2019	21	7,70	45	0,28	27,40	3,09	0,451	0,094
р.Уж, права притока р.Прип'ять, 172 км, питний в/з м.Короостеня	07.08.2018	24	7,68	40	0,22	27,22	2,80	0,46	0,120
	Середнє за III квартал 2019	19	7,87	35	0,17	24,74	2,45	0,429	0,08
р.Уборть, права притока р.Прип'ять, 122 км, с.Рудня Хочинська, кордон з Білоруссю	07.08.2018	24	7,36	179	0,14	36,94	3,76	1,01	0,200
	20.08.2019	22	8,72	260	0,56	52,84	3,84	3,312	0,09
СУББАСЕЙН СЕРЕДНЬОГО ДНІПРА:									
р.Тетерів, права притока р.Дніпро, 259 км, питний в/з м. Житомир	Середнє за III квартал 2018	23	9,16	37	0,43	35	4,38	0,27	0,064
	Середнє за III квартал 2019	22	11,09	57	0,30	42,80	3,49	0,558	0,11
р.Ірша, ліва притока р.Тетерів, 93 км, Іршанське водосховище, питний в/з смт. Нова Борова	Середнє за III квартал 2018	24	9,53	37	0,16	42,4	3,49	0,28	0,069
	Середнє за III квартал 2019	20	9,39	37	0,17	31,07	2,80	0,410	0,06
р.Ірша, ліва притока р.Тетерів, 31 км від гирла питний в/з м. Малин	Середнє за II квартал 2018	22	9,48	38	0,21	30,8	3,07	0,29	0,164
	Середнє за III квартал 2019	20	9,92	42	0,20	36,6	3,33	0,428	0,076
р.Возня, права притока р.Ірша, 8 км, питний в/з м. Малин	Середнє за III квартал 2018	22	8,28	37	0,31	35,6	3,49	0,48	0,120
	Середнє за III квартал 2019	20	7,57	42	0,23	25,46	2,75	0,592	0,244
р.Гнилоп'ять, права притока р.Тетерів, 59 км, питний в/з м.Бердичева	27.08.2018	25	8,0	35	0,24	60,3	4,52	0,28	0,075
	Середнє за III квартал 2019	18	8,85	58	0,39	60,7	4,91	0,431	0,108